

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету інформаційних технологій

Тетяна ГОВОРУЩЕНКО
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ 1

<i>Галузь знань</i>	F Інформаційні технології
<i>Спеціальність</i>	F5 Кібербезпека та захист інформації
<i>Рівень вищої освіти</i>	Перший (бакалаврський)
<i>Освітньо-професійна програма</i>	Кібербезпека та захист інформації
<i>Обсяг дисципліни</i>	5 кредитів ЄКТС
<i>Шифр дисципліни</i>	ОФП.15
<i>Мова навчання</i>	Українська
<i>Статус дисципліни</i>	Обов'язкова (фахової підготовки)
<i>Факультет</i>	Інформаційних технологій
<i>Кафедра</i>	Кібербезпеки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг практики		Вид семестрового контролю
			Кредити ЄКТС	Години	Залік (диференційований)
Д	3	6	5	150	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Кібербезпека та захист інформації» за спеціальністю F5 «Кібербезпека та захист інформації»

Робоча програма складена канд. техн. наук, доцент Віктор ЧЕШУН
Підпис(и) автора(ів) Науковий ступінь, учене звання Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

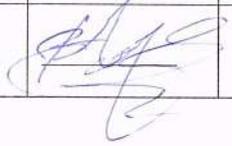
Схвалена на засіданні кафедри Кібербезпеки

Протокол від 29.08.2025 № 1. Зав. кафедри Юрій КЛЬОЦ
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету інформаційних технологій

Голова вченої ради факультету Тетяна ГОВОРУЩЕНКО
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри, канд. техн. наук, доц.	Кібербезпеки		Юрій КЛЬОЦ
Гарант освітньо-професійної програми, канд. техн. наук, доц.	Кібербезпеки		Віктор ЧЕШУН

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича практика № 1 є одним із обов'язкових освітніх компонентів і займає провідне місце у фаховій підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти очної (денної) форми здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Кібербезпека та захист інформації» в межах спеціальності F5 «Кібербезпека та захист інформації».

Пререквізити: ОЗП.09 Громадянське суспільство, економіка та управління; ОЗП.10 Безпека життєдіяльності, охорона праці, цивільний захист та екологічна безпека; ОФП.05 Захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах; ОФП.06 Захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах (курсний проект); ОФП.07 Стеганографія і стеганоаналіз; ОФП.08 Нормативно-правове забезпечення кібербезпеки; ОФП.09 Прикладна криптологія; ОФП.10 Адміністрування та захист баз і сховищ даних; ОФП.11 Адміністрування та захист баз і сховищ даних (курсний проект).

Постреквізити: ОФП.13 Технології виявлення вразливостей та вторгнень; ОФП.14 Управління інформаційною безпекою; ОФП.16 Виробнича практика 2.

Відповідно до освітньої програми практика сприяє забезпеченню:

компетентностей: ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні завдання у галузі кібербезпеки та захисту інформації; ЗК01 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК02 Знання та розуміння предметної області і розуміння професійної діяльності; ЗК03 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; ЗК08 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; ФК01 Здатність застосовувати законодавчу та нормативно-правову базу, а також державні і міжнародні вимоги, практики і стандарти у професійній діяльності; ФК02 Здатність використовувати інформаційні технології, сучасні методи і моделі кібербезпеки та системи захисту інформації; ФК04 Здатність забезпечувати захист інформації в інформаційних та інформаційно-комунікаційних системах згідно встановленої політики кібербезпеки й захисту інформації; ФК08 Здатність застосовувати методи та засоби криптографічного захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності; УК01 Здатність налаштовувати та оптимізувати мережеве обладнання, тестувати та підтримувати мережеву інфраструктуру включно із програмним і апаратним забезпеченням, діагностувати проблеми підключення до мережі та несправне апаратне забезпечення системи/сервера; УК02 Здатність впроваджувати стандарти управління даними та вимоги і специфікації, моніторити і підтримувати бази даних з метою забезпечення їх оптимальної продуктивності, виконувати резервне копіювання та відновлення баз даних для забезпечення цілісності даних, підтримувати програмне та інше забезпечення систем управління базами даних.

програмних результатів навчання: ПРН01 Вільно спілкуватися державною мовою усно та письмово при виконанні професійних обов'язків; ПРН04 Організувати власну професійну діяльність, обирати і використовувати оптимальні методи та способи розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у професійній діяльності, оцінювати їхню ефективність; ПРН05 Аналізувати, аргументувати, приймати рішення при розв'язанні складних спеціалізованих задач і практичних завдань у професійній діяльності, які характеризуються комплексністю та неповною визначеністю умов, відповідати за прийняті рішення; ПРН06 Адаптуватися до нових умов і технологій професійної діяльності, прогнозувати кінцевий результат; ПРН09 Знати та застосовувати законодавство України та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в галузі кібербезпеки та захисту інформації; ПРН10 Використовувати сучасні інформаційні технології, методи і моделі кібербезпеки та систем захисту інформації для здійснення професійної діяльності; ПРН12. Застосовувати методи та засоби захисту інформації в інформаційних та інформаційно-комунікаційних системах відповідно до встановленої політики інформаційної безпеки; ПРН13 Впроваджувати, налаштовувати, супроводжувати та підтримувати функціонування програмних і програмно-апаратних комплексів і систем кібербезпеки та захисту інформації як необхідні процедури для функціонування інформаційних й інформаційно-комунікаційних систем та\або інфраструктури організації в цілому; ПРН18 Аналізувати, застосовувати методи та засоби криптографічного захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності; ПРН19 Вирішувати задачі щодо організації та контролю стану криптографічного захисту інформації, зокрема відповідно до вимог нормативних документів; ПРН22 Проводити планування, управління та обслуговування систем/серверів, встановлювати, налаштовувати, експлуатувати мережеве обладнання (маршрутизатори, комутатори, файрволи, сервери, засоби передачі та відповідне апаратне обладнання), налаштовувати маршрути в мережах організації та розмежовувати доступи до ресурсів; ПРН23 Використовувати інструменти управління мережею для аналізу структур мережевого трафіку, діагностувати несправні системні компоненти; ПРН24 Підтримувати бази даних (резервування, відновлення, видалення даних, файли логу транзакцій тощо), проводити моніторинг показників продуктивності та доступності, створювати запити та звіти відповідного спрямування, оптимізувати продуктивність бази даних.

Мета практики. Закріплення теоретичних знань та удосконалення умінь, набутих у процесі теоретичного навчання; формування у здобувача освіти професійних практичних навичок з використання технологій захисту інформації у реальних умовах фахової діяльності.

Завдання практики:

- удосконалення умінь, навичок та практичних компетентностей із захисту інформації, безпечної поведінки в цифровому середовищі та розвитку кіберграмотності;
- поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо здійснення фахової діяльності у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки;
- опанування технологій захисту інформації у реальних умовах фахової діяльності;
- адаптація до умов фахової діяльності, розвиток необхідних для сучасного ринку праці навичок Soft skills.

Результати навчання. Після проходження першої виробничої практики здобувач вищої освіти повинен вміти використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності; аналізувати, аргументувати, приймати рішення при розв’язанні складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності; діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та/або кібербезпеки; застосовувати теорії та методи захисту для забезпечення безпеки інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах; забезпечувати функціонування спеціального програмного забезпечення, щодо захисту інформації від руйнуючих програмних впливів, руйнуючих кодів в інформаційно-телекомунікаційних системах; вирішувати задачі управління процедурами ідентифікації, автентифікації, авторизації процесів і користувачів в інформаційно-телекомунікаційних системах згідно встановленої політики інформаційної і/або кібербезпеки; реалізовувати заходи з протидії отриманню несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах; вирішувати задачі захисту потоків даних в інформаційних, інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах; забезпечувати неперервність процесу ведення журналів реєстрації подій та інцидентів на основі автоматизованих процедур; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4 ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

4.1 Зміст практики

Зміст виробничої практики №1 відповідає освітньо-професійній програмі «Кібербезпека та захист інформації» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю F5 «Кібербезпека та захист інформації».

Практиканти працюють над завданнями, наведеними в програмі практики, використовуючи знання, набуті під час підготовки за спеціальністю, формують практичні навички щодо порядку проведення робіт із захисту інформації відповідно до законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та/або кібербезпеки.

Орієнтовний календарний графік проходження виробничої практики №1 представлений у таблиці 1.

Таблиця 1. Орієнтовний календарний план практики

№ п/п	Зміст роботи	Кількість, днів
1	Організаційний етап	
1.1	Участь в установчих зборах. Ознайомлення із завданнями і програмою виробничої практики №1, правами та обов'язками студентів під час проходження практики.	1
1.2	Проходження інструктажу з техніки безпеки.	
1.3	Ознайомлення з базою практики та її організаційною структурою.	
1.4	Складання і погодження з керівником від бази практики індивідуального плану роботи на час практики.	
2	Виконання завдань за планом практики*	
2.1	Вивчення сфери інформаційної діяльності бази практики, визначення об'єктів захисту (інформаційних активів, технічного обладнання, інформаційно-комунікаційних систем і мереж, тощо).	3
2.2	Ознайомлення з чинними нормативно-правовими актами та внутрішніми інструкціями з інформаційної безпеки.	7
2.3	Вивчення архітектури інформаційно-комунікаційної системи бази практики.	
2.4	Практична робота з антивірусним захистом та системами оновлення програмного забезпечення.	
2.5	Участь у налаштуванні та підтримці засобів мережевого захисту (Firewalls, VPN, IDS/IPS).	
2.6	Освоєння методів керування доступом та ідентифікації користувачів.	3
2.7	Формулювання рекомендацій щодо покращення інформаційної та/або кібербезпеки об'єкта захисту.	3
3	Підсумки виробничої практики №1	
3.1	Оформлення звіту та ведення щоденника практики згідно з вимогами, погодження матеріалів звіту з керівниками практики.	протягом практики
3.2	Формулювання висновків за результатами практики, завершення роботи над звітом і щоденником практики.	1
3.3	Подання звітної документації керівнику від бази практики	
3.4	Подання звітної документації на кафедрі	
	Всього:	18

*завдання практики та план їх виконання можуть змінюватись з урахуванням специфіки діяльності бази практики за погодженням з керівниками практики

На основі орієнтовного тематичного плану, особливостей бази практики, особистих професійних інтересів здобувача вищої освіти складається індивідуальний план проходження практики. Подальше керівництво практикою, контроль за її виконанням здійснюється спільно керівником від бази практики та керівником від кафедри.

Перед початком проходження практики здобувачі вищої освіти одержують від керівника практики від кафедри індивідуальні завдання, які вони повинні виконати в період проходження практики. Індивідуальні завдання розробляються з врахуванням побажань здобувача вищої освіти щодо майбутнього працевлаштування та умов роботи установ – баз практики.

Індивідуальне завдання видається з метою формування у практикантів, в першу чергу, навичок проведення наукових досліджень, а також навичок самостійної роботи, уміння використовувати теоретичні знання в конкретних видах діяльності, аналізувати і оцінювати рівень інформаційної безпеки бази практики на основі теоретичних знань, які вони одержали в навчальному закладі, надбання практикантами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання завдань, пов'язаних з використанням комп'ютерної техніки в своїй роботі, активізації діяльності, розширення їх світогляду.

Окремий час для написання і оформлення звіту з практики та ведення щоденника не передбачається, звітна документація готується по мірі виконання завдання під час проходження практики. Безпосередній керівник від бази

практики надає практикантам допомогу в зборі необхідного матеріалу (бланки, документи, література та інші джерела, власне консультування та консультування з іншими фахівцями), контролює виконання програми практики.

Завдання на виробничій практиці №1 полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних знань шляхом набуття практичних навичок роботи з сучасними технологіями захисту інформації та адміністрування систем безпеки в умовах реального виробничого середовища.

4.2 Бази практики

Загальні вимоги щодо баз практики визначаються Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ХНУ.

Практика проводиться на підприємствах різних форм власності, в організаціях різних галузей економіки, в органах державної влади, наукових установах і організаціях, діяльність яких безпосередньо пов'язана із кібербезпекою та/або захистом інформації, або в структурі яких є підрозділи/фахівці, що забезпечують кібербезпеку та/або захист інформації.

Практика здобувачів вищої освіти проводиться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю F5 «Кібербезпека та захист інформації».

Підприємства, які використовуються як бази практики, повинні мати можливість забезпечити проходження практики та виконання індивідуальних завдань відповідно до програми практики. Вони мають відповідати таким вимогам:

– наявність структур, що відповідають освітній програмі і спеціальності, за якою здійснюється підготовка студента-практиканта;

- сучасне технічне обладнання, програмне забезпечення та системи зв'язку;
- можливість кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- можливість надання студентам на час практики робочих місць;

– надання студентам права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією для виконання програми практики (крім інформації та джерел з обмеженим доступом, якщо інше не погоджено договірними документами університету з базою практики та умовами завдання практики);

- надання студентам можливості зібрати матеріал для оформлення звіту з практики;
- наявність житлового фонду (за необхідністю).

Перевага надається підприємствам, які мають можливість подальшого працевлаштування випускників. За наявності в університеті державних, регіональних замовлень на підготовку фахівців, перелік баз практик надають органи, які формували ці замовлення. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами бази практики передбачаються у цих договорах.

Як бази практичної підготовки студентів можуть використовуватися регіональні навчально-науково-виробничі центри з окремих спеціальностей, які створені у провідних навчальних закладах, за умови, що їх матеріально-технічна база відповідає вимогам програми практики. Зокрема, базами практики від Хмельницького національного університету є:

- Науково-навчальний центр кібербеки ХНУ;
- Центр цифрових технологій ХНУ.

Варіанти пропозицій можливих регіональних баз практики:

- ТОВ Х-СІТУ, м. Хмельницький;
- відділ протидії кіберзлочинам в Хмельницькій області департаменту кіберполіції Національної поліції України, м. Хмельницький;

- ТВ Сервіс ТОВ «Воля», м. Хмельницький;
- Хмельницька філія ВАТ «Укртелеком»;
- ДП «Новатор», м. Хмельницький;
- ТОВ «Хмельницькінфоком»;
- філія АТ КБ «Приватбанк»;
- філія Хмельницького обласного управління АТ «Ощадбанк».
- філія ПАТ АБ «Укргазбанк».

Перелік баз практики щорічно коректується і оновлюється кафедрою. З базами практики університет завчасно укладає договори на її проведення, тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Кафедра заздалегідь визначає бази практики і розподіляє по них студентів, повідомляючи їх про це до початку практики.

Студенти можуть самостійно, за погодженням з кафедрою та керівництвом університету, підбирати для себе базу практики і пропонувати її для укладання договору. Самостійний вибір студентами бази практики має бути погоджений з керівництвом підприємства, обраного за базу практики, та з керівником практики від кафедри не пізніше,

ніж за місяць до її початку. Цей термін є необхідним для забезпечення можливості проведення аналізу відповідності умов, що створюються на запропонованій базі практики, вимогам щодо організації виробничої практики №1 для студентів спеціальності, укладання договорів на її проведення і затвердження бази практики наказом університету. Кафедра дає згоду про проходження практики на таких базах лише за умови, що вони відповідають вимогам для проходження практики.

5 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для досягнення програмних результатів навчання під час виробничої практики використовуються такі методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, консультування); практичні; контекстного навчання; взаємного навчання; частково пошукові, проблемні; методи роботи з літературними та інформаційними джерелами тощо.

6 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ №1

Після закінчення терміну виробничої практики №1 здобувач вищої освіти звітує про виконання її програми. **Формою звітності є письмовий звіт і щоденник практики.**

Рекомендується складати звіт про практику за структурою, наведеною в табл. 2.

Таблиця 2 – Структура звіту з практики*

Розділ	Кількість сторінок
Титульний аркуш	1
Індивідуальне завдання на практику	1
Зміст	1
Вступ	1-2
1 Загальна характеристика бази практики (фірми (підприємства, організації тощо) та/або її структурних підрозділів, структурного підрозділу тощо), її профільної та інформаційної діяльності.	2-3
2 Нормативно-правові акти та внутрішні інструкції з інформаційної безпеки.	10-15
3 Архітектура інформаційно-комунікаційної системи (сегмента системи) бази практики	
4 Антивірусний захист та система оновлення програмного забезпечення.	
5 Засоби мережевого захисту	
6 Керування доступом та ідентифікація користувачів.	2-3
7 Рекомендації щодо вдосконалення системи інформаційної та/або кібербезпеки на базі практики	
Висновки	1-2
Перелік джерел посилань	1-2
Додатки	копія додатку до наказу на практику, інші додаткові матеріали за потреби
Разом:	20-30

*структура звіту з практики може змінюватись з урахуванням специфіки діяльності бази практики та особливостей поставлених завдань за погодженням з керівниками практики

Перший аркуш звіту з практики є титульним, він містить підписи керівників практики від кафедри і від бази практики.

Другий аркуш має назву «Індивідуальне завдання на практику» і містить перелік індивідуальних завдань, які мають бути вирішені в ході проходження практики.

У «Вступі» необхідно зазначити суть та актуальність вирішених під час практики завдань.

У першому розділі необхідно надати характеристику організації, описуючи її структуру, сферу діяльності та особливості функціонування підрозділів, де безпосередньо проходила практика. Особлива увага приділяється технічним і організаційним питанням інформаційної безпеки, специфікації наявного мережевого обладнання, серверних потужностей та архітектури інформаційних систем підприємства.

Другий розділ присвячений визначенню та класифікації ключових інформаційних активів, які потребують захисту, таких як бази даних, конфіденційна документація чи критичні бізнес-процеси. На основі аналізу середовища функціонування необхідно виявити слабкі місця в технічних конфігураціях, програмному забезпеченні та/чи фізичній охороні, що можуть бути використані для несанкціонованого доступу або порушення цілісності та доступності інформації.

Третій розділ передбачає систематизацію виявлених небезпек шляхом побудови моделі загроз, де описуються можливі вектори атак на інформаційну систему та сценарії їх реалізації. Одночасно формується профіль потенційного порушника, в якому визначаються його тип (зовнішній чи внутрішній), рівень технічної підготовки, ймовірна мотивація та обсяг прав доступу, якими він може володіти для здійснення шкідливого впливу на об'єкт захисту.

У четвертому розділі проводиться аналітична робота з визначення ймовірності успішного здійснення загроз та оцінки масштабів їхнього впливу на діяльність організації. Використовуючи обрану методику оцінювання, необхідно ранжувати виявлені ризики за ступенем критичності, враховуючи потенційні фінансові, репутаційні та технічні втрати, що дозволить визначити пріоритетність впровадження майбутніх заходів безпеки.

П'ятий розділ містить критичний огляд наявних на підприємстві засобів захисту, включаючи аналіз ефективності встановленого програмного забезпечення, мережевих екранів та чинних політик безпеки. Необхідно порівняти поточний стан захищеності об'єкта з вимогами законодавства та кращими галузевими практиками, щоб виявити прогалини в системі захисту та обґрунтувати потребу в її модернізації або зміні підходів до безпеки.

На основі проведеного дослідження у завершальному шостому розділі формулюються конкретні практичні рекомендації, спрямовані на посилення захищеності інформаційних ресурсів та мінімізацію критичних ризиків. Пропозиції можуть охоплювати технічні аспекти, такі як впровадження нових інструментів чи зміна конфігурацій, а також організаційні заходи, що стосуються оновлення регламентів роботи персоналу та вдосконалення процесів реагування на інциденти тощо.

У висновках необхідно стисло сформулювати, що було зроблено під час проходження практики і відзначити отримані результати.

В переліку джерел посилань наводиться перелік літератури та інших джерел, що були опрацьовані для виконання програми практики. Кількість джерел рекомендована в межах 20-30.

Додатки можуть містити акти обстеження бази практики, копії використаних документів, схеми або програмний код власної програмної/інженерно-технічної розробки, проміжні та допоміжні результати виконання індивідуального завдання тощо.

Оформлювати звіт потрібно відповідно до вимог стандартів СОУ 207.01:2025 «Текстові документи. Загальні вимоги та правила складання» і СОУ 207.02:2025 «Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання».

Щоденник практики є офіційним документом, який містить інформацію про вид практики, терміни її проходження та назву закладу освіти, в якому вона відбудеться. Усі дані мають бути завірені деканом факультету та скріплені печаткою. В щоденнику зазначається день прибуття здобувача вищої освіти на базу практики та дата завершення практики, що засвідчує керівник від бази практики підписом і печаткою.

Крім цього в щоденнику містяться календарний графік проходження практики і робочі записи здобувача вищої освіти, відгуки керівників від бази практики та від кафедри про результати проходження практики здобувачем вищої освіти. Відгук керівника від бази практики в щоденнику та оцінювання роботи здобувача під час практики підписується та скріплюється печаткою бази практики.

Здобувачі вищої освіти звітують про проходження практики перед комісією, призначеною завідуючим кафедрою, до складу якої входять керівник практики від кафедри, відповідальний за нормоконтроль, інші викладачі кафедри та (за можливості) керівник від бази практики. Комісія приймає звіт у здобувачів вищої освіти і призначає дату захисту не пізніше одного тижня після завершення практики.

До захисту здобувач готує доповідь з презентацією. Доповідь на захисті має презентувати основні результати практики та доповнюватися презентацією з 8-10 слайдів. Тривалість доповіді – 3-5 хв. Слайди презентації мають висвітлювати загальну характеристику бази практики та/або її складових, а також основні результати виконання завдання практики: ідентифіковані інформаційні активи або інші об'єкти захисту, виявленні вразливості та результати їх оцінювання, моделі загроз і порушника, пропозиції та рекомендації щодо підвищення рівня захищеності інформації на базі практики, а також результати проведеного за індивідуальним завданням дослідження. Вони мають бути чіткі за змістом, пронумеровані, логічно пов'язані з доповіддю, але не дублювати її.

7 ПОЛІТИКА ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Політика проходження практики визначається системою вимог, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію освітнього процесу і практичну підготовку здобувачів вищої освіти. До проходження практики кафедра організує проведення зборів здобувачів вищої освіти з питань проходження практики за участю її керівників від кафедри. На зборах проводиться загальний інструктаж щодо особливостей і порядку проходження практики, завдань практики; здобувачі вищої освіти отримують направлення на практику і щоденник практики, рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо.

Здобувач вищої освіти має своєчасно прибути на базу практик і пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці. Під час практики він має вчасно й у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та настановами її керівників, суворо дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку бази практики.

Після закінчення періоду практики здобувач вищої освіти у призначений час має прилюдно захистити звіт з практики перед комісією. Письмовий звіт, підписаний керівником і скріплений печаткою бази практики, разом з щоденником практики здобувач вищої освіти подає керівнику практики від кафедри.

Під час оформлення звіту з практики здобувач вищої освіти має **дотримуватися політики академічної доброчесності** (заборонено списування, плагіат, використання штучного інтелекту без належного цитування).

У випадку невиконання здобувачем вищої освіти програми практики з поважної причини, деканат, за заявою здобувача та на основі представлених документів, розглядає питання щодо надання йому академічної відпустки.

Здобувач вищої освіти, який на підсумковому контролі із захисту звіту з практики отримав негативну оцінку або не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з Університету за невиконання

індивідуального навчального плану.

Підсумки практики підводяться на засіданні кафедри і обговорюються на засіданні вченої ради факультету не рідше одного разу на навчальний рік.

8 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ №1

Формою підсумкового контролю для практики є диференційований залік.

Оцінювання результатів виробничої практики №1 здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи може бути зарахований, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час оцінювання **не допускаються**.

Критерії оцінювання структурних елементів загальної оцінки з виробничої практики №1:

– оцінка керівника практики від бази практики: повнота виконання програми практики; відповідність звіту реаліям бази практики; відношення практиканта до роботи, його дисциплінованість, самоорганізованість і ініціативність; практична значимість пропозицій практиканта; вміння працювати в колективі, рівень комунікабельності та інші особисті риси, що проявились під час практики; професійна компетентність і застосування теоретичних знань;

– оцінка керівника практики від кафедри: унікальність звіту за результатами перевірки рівня унікальності тексту; самостійність написання звіту та етика використання штучного інтелекту; повнота вирішення завдання і досягнення мети практики; відповідність виконання етапів практики строкам календарного графіка; змістовна та структурно-логічна якість звітної документації;

– оцінка звіту з практики комісією: відповідність оформлення звітної документації вимогам ДСТУ та положень ХНУ (нормоконтроль); використання інформаційних джерел; аналітичне опрацювання матеріалів практики;

– оцінка комісією доповіді і презентації під час захисту практики: Змістовність, структурованість і логічність доповіді; уміння лаконічно, чітко та переконливо презентувати результати; якість візуального супроводу (презентації);

– оцінка комісією відповідей на запитання під час захисту практики: повнота та чіткість відповідей, їх правильність; логічність та обґрунтованість відповідей; загальна культура відповідей та ділове мовлення.

Результати виконання завдань практики та її захисту оцінюються за 100-бальною накопичувальною шкалою (таблиця 3).

Таблиця 3 – Кількість балів за кожним із структурних елементів загальної оцінки (мінімум-максимум)

Оцінка керівника практики від бази практики	Оцінка керівника практики від кафедри	Оцінка комісією			Разом балів
		звіту з практики	довповіді і презентації під час захисту практики	відповідей на запитання під час захисту практики	
1	2	3	4	5	
18-30	15-25	9-15	9-15	9-15	60-100

Критерії та кількість балів оцінювання за кожним структурним елементом загальної оцінки з виробничої практики №1 зазначені в таблиці 4.

Таблиця 4 – Критерії та кількість балів оцінювання за кожним структурним елементом загальної оцінки за практику

Види оцінок і критерії оцінювання структурних елементів	Кількість балів
1 Оцінка керівника практики від бази практики	18-30
1.1 Повнота виконання програми практики:	3-5
– програму практики виконано повністю, усі заплановані завдання реалізовані в повному обсязі.	5
– програму практики виконано з окремими зауваженнями;	4
– основні завдання реалізовані якісно, однак окремі пункти потребують уточнення чи доопрацювання, що не впливає на отримані результати критично.	
– програму практики виконано на достатньому для зарахування рівні;	3
– частина завдань залишилася виконаною неповністю або виконана поверхнево, але на достатньому для зарахування рівні.	
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
1.2 Відповідність звіту реаліям бази практики:	3-5
– звіт повністю відповідає реаліям бази практики, опис діяльності, виконаних завдань і результатів є достовірним, конкретним і підтвердженим фактичними матеріалами бази практики.	5
– звіт загалом відповідає реаліям бази практики, подано правдиву інформацію, але окремі аспекти	4

описані без достатньої деталізації, не підтверджені фактичними матеріалами бази практики тощо.	
– відповідність звіту реаліям бази практики часткова, але не містить неправдивої інформації, наявні неточності чи некритичні розбіжності між змістом звіту та фактичними умовами або видами діяльності на базі практики.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
1.3 Відношення практиканта до роботи, його дисциплінованість, самоорганізованість і ініціативність:	3-5
– практикант виявив відповідальне ставлення до роботи, високий рівень дисциплінованості, самоорганізованість і ініціативність, дотримувався встановленого розпорядку та вимог керівників практики.	5
– практикант загалом сумлінно ставився до виконання обов'язків і виконав всі поставлені завдання, але з незначними порушеннями термінів; – при виконанні окремих завдань проявляв недостатню організованість і/або ініціативність, іноді потребував нагадувань або додаткового контролю тощо, що не вплинуло на кінцеву якість результатів виконання завдань.	4
– практикант виявляв нестабільне ставлення до роботи, але не порушував правила трудового розпорядку і виконав всі поставлені завдання не менш як на достатньому рівні; – дисциплінованість та організованість були на середньому рівні, завдання виконувались без виявлення ініціативи; – спостерігалися порушення термінів або не завжди відповідальне виконання завдань.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
1.4 Практична значимість рекомендацій практиканта:	3-5
– рекомендації мають практичну значимість, є обґрунтованими, реалістичними, базуються на глибокому аналізі діяльності бази практики та можуть бути впроваджені для підвищення ефективності роботи.	5
– рекомендації загалом доцільні, містять раціональні ідеї щодо покращення окремих аспектів діяльності, однак потребують подальшого опрацювання чи конкретизації для практичного впровадження.	4
– рекомендації мають обмежену практичну цінність; – рекомендації частково відповідають реаліям бази практики; – рекомендації сформульовані поверхнево або без достатнього обґрунтування.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
1.5 Вміння працювати в колективі, рівень комунікабельності та інші особисті риси, що проявились під час практики:	3-5
– практикант виявив високий рівень умінь працювати в колективі, ефективно взаємодіяв із працівниками бази практики, проявляв комунікабельність, толерантність і здатність до командної роботи, сприяв підтриманню позитивного мікроклімату.	5
– практикант загалом добре взаємодіяв із колективом, підтримував робочі стосунки, виконував спільні завдання, однак потребував допомоги в налагодженні комунікації чи координації дій.	4
– практикант частково володіє навичками командної роботи; – у взаємодії з колективом спостерігалися пасивність або труднощі, недостатня ініціативність у спільній діяльності.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
1.6 Професійна компетентність і застосування теоретичних знань:	3-5
– практикант продемонстрував високий рівень професійної підготовки, впевнено застосовує теоретичні знання на практиці, глибоко розуміє сутність професійних завдань, уміє обґрунтовувати власні рішення та робити аналітичні висновки.	5
– практикант показав достатній рівень професійної підготовки, теоретичні знання використовує у практичній діяльності, хоча окремі аспекти потребують більшої глибини або самостійності.	4
– практикант володіє базовими теоретичними знаннями, застосовує їх частково або з помилками, не завжди вміє поєднати теорію з практикою.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
2 Оцінка керівника практики від кафедри	18-30
2.1 Унікальність звіту за результатами перевірки рівня унікальності тексту*:	3-5
<i>* як запозичення і плагіат не враховуються виявлені системою перевірки на плагіат сталі фразеологізми та словосполучення, а також типові елементи звіту, наявність яких зумовлена діючими вимогами</i>	
– звіт не містить ознак плагіату, рівень унікальності тексту високий (90-100%), всі текстові та інші запозичення задекларовані належним чином.	5
– звіт не містить ознак плагіату, рівень унікальності тексту високий (75-89,99%), всі текстові та інші	4

запозичення задекларовані належним чином.	
– звіт не містить ознак плагіату, рівень унікальності тексту задовільний (60-74,99%), всі текстові та інші запозичення задекларовані належним чином;	3
– в звіті зустрічаються окремі фрагменти (текстові, рисунки, статистичні та інші дані тощо), на джерела запозичення яких посилання не оформлені належним чином, але це не носить системний характер і запозичення не видаються автором звіту за власні напрацювання .	
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
2.2 Самостійність написання звіту та етика використання штучного інтелекту (ШІ):	3-5
– звіт написаний самостійно і не містить ознак використання ШІ;	5
– використання ШІ є обґрунтованим і належно задекларованим, генерація фрагментів звіту ШІ не носить систематичний характер (менше 10%), всі ШІ-результати не видаються автором за особисті, а використовуються за основу для критичного аналізу, авторської переробки та синтезу з інформацією з інших джерел.	
– використання ШІ є обґрунтованим і належно задекларованим, не має за мету генерацію фрагментів звіту або їх генерація не носить систематичний характер (менше 10%) і всі ШІ-результати не видаються автором за особисті, але, в окремих випадках, не містять ознак авторської переробки та синтезу з інформацією з інших джерел;	4
– використання ШІ є належно задекларованим, генерація фрагментів звіту має систематичний характер (10-25%) і не завжди є обґрунтованою, але всі ШІ-результати не видаються автором за особисті, використовуються за основу для критичного аналізу, авторської переробки та синтезу з інформацією з інших джерел;	
– використання ШІ є належно задекларованим, генерація фрагментів звіту має систематичний характер (10-30%) і не завжди є обґрунтованою, всі ШІ-результати не видаються автором за особисті, але більшістю не містять ознак критичної авторської переробки та синтезу з інформацією з інших джерел;	3
– використання ШІ частково (в окремих випадках) не є належно задекларованим, але всі ШІ-результати не видаються автором за особисті.	
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
2.3 Повнота вирішення завдання і досягнення мети практики:	3-5
– завдання виконано якісно і у повному обсязі, результати повністю відповідають меті практики.	5
– завдання виконано повністю, є окремі зауваження щодо прийнятих рішень, їх подання або обґрунтування, але виявлені недоліки не впливають на загальний результат щодо досягнення мети практики.	4
– завдання виконано на мінімально прийнятному рівні;	3
– досягнення мети практики може бути зарахованим, але з зауваженнями.	
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
2.4 Відповідність виконання етапів практики строкам календарного графіка:	3-5
– усі завдання виконано в установлений строк, дотримано графік без відхилень.	5
– завдання виконано своєчасно з незначними відхиленнями від графіка, що не вплинули на якість роботи.	4
– є окремі порушення строків виконання, частину завдань завершено із запізненням.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
2.5 Змістовна та структурно-логічна якість звітної документації:	3-5
– звітна документація повністю відповідає задекларованій структурі, зміст послідовно, логічно і повністю розкриває хід виконання етапів практики і їх взаємозв'язок, демонструє обґрунтованість результатів і прийнятих рішень та досягнення мети практики.	5
– звітна документація загалом відповідає задекларованій структурі з окремими недоліками; зміст документації відображає хід виконання етапів практики, але бажаним є уточнення окремих етапів або їх взаємозв'язку; обґрунтованість результатів і/або прийнятих рішень є загальною або недостатньо демонструє досягнення мети практики.	4
– звітна документація частково відповідає задекларованій структурі; зміст документації відображає хід виконання етапів практики несистематизовано; обґрунтованість результатів і/або прийнятих рішень є недостатньою.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
3 Оцінка звіту з практики комісією	9-15
3.1 Відповідність оформлення звітної документації вимогам ДСТУ та положень ХНУ (нормоконтроль):	3-5
– звітна документація повністю відповідає вимогам ДСТУ та положень ХНУ, оформлені грамотно, усі елементи присутні.	5
– звітна документація повністю відповідає вимогам ДСТУ та положень ХНУ, усі елементи присутні, але зустрічаються окремі формальні недоліки оформлення або граматичні/орфографічні помилки.	4

– звітна документація частково відповідає вимогам, але невідповідність не є критичною для відхилення звіту від захисту; – спостерігається значна кількість граматичних/орфографічних помилок.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
3.2 Використання інформаційних джерел:	3-5
– результати практики обґрунтовані широким спектром даних з різноманітних джерел, на всі джерела є посилання в тексті.	5
– результати практики обґрунтовані широким спектром даних з різноманітних джерел, але на окремі джерела відсутні посилання в тексті (до 15%); – при використанні різноманітних джерел спостерігається необґрунтована тенденція до надання переваги джерелам одного типу (більше 50%).	4
– використано меншу за передбачену вимогами кількість джерел (до 25%); – відсутні посилання в тексті на 15-40% джерел; – використано всі джерела одного типу	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
3.3 Аналітичне опрацювання матеріалів практики:	3-5
– аналіз виконано глибоко, причинно-наслідкові зв'язки чітко визначені, висновки логічні та обґрунтовані.	5
– аналіз достатній, але деякі аспекти не розглянуті детально; – висновки не акцентовані на основних результатах (є надлишково-повними).	4
– аналіз наявний, але поверхневий; – висновки частково сформульовані або фрагментарні.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
4 Оцінка комісією доповіді і презентації під час захисту практики	9-15
4.1 Змістовність, структурованість і логічність доповіді:	3-5
– доповідь повністю розкриває усі поставлені та виконані завдання, всі основні результати представлені логічно та послідовно, висновки обґрунтовані.	5
– доповідь розкриває поставлені та виконані завдання достатньо, але деякі аспекти викладаються поверхнево або непослідовно.	4
– доповідь частково розкриває поставлені та виконані завдання; – окремі результати подані фрагментарно, логіка викладу порушена.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
4.2 Уміння лаконічно, чітко та переконливо презентувати результати:	3-5
– здобувач подає матеріал зрозуміло, логічно, переконливо, підтримує увагу аудиторії, використовує термінологію професійно, дотримується регламенту.	5
– подача матеріалу достатньо зрозуміла, але іноді спостерігається невпевненість або нестача термінологічної точності; – регламент дотримано з незначними порушеннями (до 20 % відведеного часу).	4
– подача матеріалу частково зрозуміла; – виступ місцями неструктурований, спостерігаються труднощі з термінологією; – порушення регламенту більше 20 % відведеного часу.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
4.3 Якість візуального супроводу (презентації):	3-5
– презентація повністю інформативна, наочна, грамотно оформлена, допомагає розкриттю матеріалу.	5
– презентація достатньо інформативна, але частково відволікає від основних результатів або неповністю відображає матеріал.	4
– презентація частково інформативна, мінімально-достатня для демонстрації основних результатів; – оформлення поверхнєве, матеріал поданий фрагментарно, але є достатнім для демонстрації основних результатів.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
5 Оцінка комісією відповідей на запитання під час захисту практики	9-15
5.1 Повнота та чіткість відповідей, їх правильність:	3-5
– відповіді є повними, чіткими і правильними.	5
– відповіді є повними і правильними, але недостатньо чіткими; – відповіді більшістю є повними.	4
– окремі відповіді не є правильними; – відповіді є загалом правильними, але недостатньо чіткими і повними.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
5.2 Логічність та обґрунтованість відповідей:	3-5

– відповіді повністю аргументовані, логічні, демонструють глибоке розуміння теми питань та їх практичних аспектів, доповідач демонструє вміння обґрунтувати логіку прийнятих рішень.	5
– відповіді аргументовані загалом, але деякі моменти потребують уточнення або додаткового обґрунтування (розкриваються у відповідях на уточнюючі питання тощо), доповідач не завжди демонструє вміння обґрунтувати логіку прийнятих рішень.	4
– відповіді частково аргументовані, недостатньо розкриваються у відповідях на уточнюючі питання тощо; – спостерігаються неточності або поверхневий рівень розуміння; – доповідач не може обґрунтувати логіку прийнятих рішень.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
5.3 Загальна культура відповідей та ділове мовлення:	3-5
– відповіді впевнені, мова чітка, поведінка професійна і сприяє позитивному враженню.	5
– відповіді достатньо впевнені, але викликає зауваження ділове мовлення або професійна поведінка.	4
– відповіді місцями невпевнені; – невпевнена ділова мова; – поведінка частково професійна.	3
– за підкритерієм не досягнуто результатів, достатніх для отримання позитивної оцінки.	0
Сума:	60-100

Накопичена здобувачем вищої освіти сума балів за результатами виконання програми практики трансформується в інституційну шкалу оцінювання та шкалу оцінювання ЄКТС (таблиця 5).

Таблиця 5 – Співвідношення шкал оцінювання інституційної і ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (опис рівня досягнення здобувачем запланованих результатів навчання з освітнього компонента)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90–100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83–89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73–82		Задовільно/Satisfactory – достатній рівень. Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з освітнього компонента
D	66–72		
E	60–65		
FX	40–59	Незараховано	Незадовільно/Fail – недостатній рівень. Низка запланованих результатів навчання з освітнього компонента відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0–39		Незадовільно/Fail – результати навчання відсутні

Результати захисту звіту з виробничої практики №1 заносяться до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за двома шкалами оцінювання – інституційною та ЄКТС з підписами членів комісії.

9 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Освітній процес з виробничої практики №1 забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Виробнича практика 1»: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=6710>

10 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК або ноутбук, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями, проєктор на етапі захисту звіту.

Інше матеріально-технічне та програмне забезпечення практики залежить від бази практики та адаптованого до неї індивідуального плану проходження практики.

11 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. URL: <https://khnmu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-praktychnu-pidgotovku.pdf>
2. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. URL: <https://khnmu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-kontrol-i-oczinuyannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishoi-osviti-u-khmelnytskomu-natsionalnomu-universiteti.pdf>
3. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті. URL: <https://khnmu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>
4. Текстові документи. Загальні вимоги та правила складання. СОУ 207.02:2025. / Синюк О.М. та ін. Хмельницький: ХНУ, 2025. 46 с. URL: <https://gma.khnmu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/text.pdf>
5. Синюк О.М., Шмурікова О.П. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання. СОУ 207.02:2025. Хмельницький : ХНУ, 2025. 37 с. URL: https://gma.khnmu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/bibliografiya_2025.pdf
6. Вступ до кібербезпеки: навч. посіб. / Смірнов О.А. та ін. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 967 с. URL: <https://dSPACE.kntu.kr.ua/items/a2fa62db-e1ed-48de-91d2-29248c42d987>
7. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту. навч. посіб. / В. М. Богуш та ін.. К.: Видавництво Ліра-К, 2022. 554 с.
8. Безпека інформаційно-комунікаційних систем : підручник / Ю.В. Костюк, П.М. Складаний, Б.Т. Бебешко, К.В. Хорольська, С.Л. Рзаєва, М.В. Ворохоб. Київ : Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. 1016 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/51358/1/Kostiuk_Y_Skladanyi_P_Bebeshko_B_Khorolska_K_Rzaieva_S_Vorokhob_M_BIKS_2025_FITM.pdf
9. Пашорін В. І., Костюк Ю. В. Безпека інформаційних систем : навч. посіб. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 376 с. <https://ur.knute.edu.ua/items/8fb49cdc-6a75-4685-ac9e-d7082aa8e6e3/full>
10. Комплексна безпека інформаційних мережевих систем: навчальний посібник/ Укладачі: А.Г. Микитишин, М.М. Митник, О.С. Голотенко, В.В. Карташов. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2023. 324 с. <https://surl.li/twfdud>
11. Організація баз даних: навчальний посібник/ Я.І. Соколовський, М.В. Дендюк, І.М. Крошній, І.Б. Пірко, М.М. Паславський. Видавництво Wydawnictwo GSW, 2023. 466 с. https://omp.gsw.gda.pl/index.php/wydawnictwo_gsw/catalog/view/19/14/43
12. Кібербезпека: основи кодування та криптографії: навчальний посібник / С.П. Євсєєв, О.В. Мілов, С.Е. Остапов, О.В. Северінов. Харків: Вид. "Новий Світ-2000", 2024. 658 с.
13. Онацький О. В., Йона Л. Г., Белова Ю. В. Криптографічний захист інформації: навч. посіб. Одеса: «Астропринт», 2023. 249 с. <https://dSPACE.onua.edu.ua/items/38a4e463-fef8-4d39-a7a9-d82c4288c3ca>
14. Гапак О.М. Криптоаналіз. Криптографічні протоколи : навчальний посібник. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2021. 93 с. URL : <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/items/e7568dd6-c6fc-45fa-a35e-d005155840f0>
15. Організаційно-правові основи забезпечення кібербезпеки / А. І. Марущак та ін. К.: Видавництво Ліра-К, 2023. 309 с.
16. Кушнір М. Я., Цеханський В. Д. Законодавчі питання інформаційної безпеки: Електронний навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2024. 102 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1r7JUzLpdq-RM2Oq-iDM_Uzk3nG4V2wAC/view
17. Правове регулювання національної безпеки : навчальний посібник / О. Г. Боднарчук та ін. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. 202 с. URL: <https://dpu.edu.ua/images/Documents/NAUKA/Naukova%20biblioteka/Navcalno-metodicna%20literatura/N/Pravove%20reguluvanna%20nacionalnoi%20bezpeki.pdf>
18. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року "Про Стратегію інформаційної безпеки" : Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. URL: <https://izmail.maup.com.ua/biblioteka/akademichna-dobrochesnist2/dstu-8302-2015/prikladi-oformlennya-bibliografichnih-posilan-dstu-8302-2015> (дата звернення: 28.08.2025).
19. Information Security Handbook / Noor Zaman Jhanjhi, Khalid Hussain, Mamoona Humayun, Azween Bin Abdullah, João Manuel R.S. Tavares. CRC Press, 2022. 250 p.

12 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khnmu.edu.ua/course/view.php?id=6710>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: <http://library.khnmu.edu.ua/>
3. Інституційний репозитарій ХНУ. URL : <https://clar.khnmu.edu.ua/home>
4. Законодавство України. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
5. ISO Standards. Офіційний портал ISO – International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standards.html>